

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI

Nr. 589/1Prot.

Tiranë, më 09. 06 . 2023

V E N D I M

Nr. 84 , Datë 09 . 06 . 2023

Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi¹, bazuar në nenin 32, pika 1, gërma “a”, të ligjit nr.10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar², mori në shqyrtim ankesën nr. 81, datë 22.5.2023, të paraqitur nga z. P.D , kundër Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes sh.a, Drejtoria Rajonale Elbasan (OSSH sh.a Elbasan) në të cilën pretendohet diskriminim për shkak të “aftësisë së kufizuar”.

Në përfundim të shqyrtimit paraprak të ankesës, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

K O N S T A T O I:

I. Parashtrimi i fakteve sipas subjektit ankues.

Bazuar në ankesën e paraqitur pranë Komisionerit, shpjegimi i fakteve për diskriminimin e pretenduar paraqitet si vijon:

Ankuesi parashtron se është pronar i një objekti, pulari. Për arsye paaftësie objektin e ka dhënë me qira me kontratë të rregullt, por qiraxhiu i la të pashlyera detyrimet nga OSHE. Për këtë arsye, që nga data 01.02.2015, ankuesi shpjegon se i është nderprerë energjia elektrike. Në lidhje me këtë situatë, ankuesi informon se ka bërë gjyq me të dyja palët, të cilin e ka fituar, megjithatë OSHE nuk pranon të bëjë lidhjen e energjisë.

Si qytetar i kam kryer të gjitha detyrat që në momentin e parë të dhënies së objektit me qira dhe deri në fund. Jam ankuar disa herë pranë OSHE verbalisht.

Për zbatimin e këtij vendimi ankuesi deklaron se i është drejtuar të gjitha instancave, por deri tani nuk ka marrë asnjë zgjidhje dhe është detyruar që të rihapë proces të ri gjyqësor për zbatimin e vendimit të gjykatës. Për të zgjidhur këtë problem i është drejtuar për ndihmë edhe Komisionerit.

¹ Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën Komisioneri.

² Në vijim do t'i referohemi me shkurtesën LMD.

II. Procedura e ndjekur nga Komisioneri për shqyrtimin e ankesës.

Bazuar në aktet e vendosura në dispozicion nga ankuesi, rezulton se, ankuesi është pronar i një pasurie të paluajtshme në qytetin e Elbasanit, i cili furnizohet me energji elektrike të lidhur midis ankuesit në cilësinë e abonentit privat dhe OSSH sh.a Dega Elbasan. Këtë objekt, ankuesi ia ka lëshuar me qira një shoqërie, e cila do ta përdorte për qëllime biznesi. Shoqëria nuk ka shlyer rregullisht detyrimet e energjisë elektrike dhe në këto kushte ankuesi i është drejtuar gjykatës. Me vendimin nr.551, datë 19.04.2016, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan, vendim i cili ka marrë formë të prerë në datën 20.6.2016, është vendosur detyrimi i shoqërisë që të shlyejë detyrimet e energjisë elektrike që figuronin në emër të ankuesi deri në datën 01.04.2016. Pas kësaj zgjidhje ankuesit i është rilidhur energjia elektrike.

Në vitin 2018, ankuesit i është ndërprerë energjia elektrike me argumentin se ankuesi figuron debitor. Në këto kushte ankuesi i është drejtuar gjykatës me kërkesën për sigurimin e padisë duke kërkuar paraprakisht marrjen e masës së përkohshme duke e detyruar OSSH sh.a, Drejtoria Elbasan të rilidhë energjinë elektrike deri në mbarimin e gjykimit të padisë së themelit që do të paraqesë për gjykim. Me vendimin nr. 156, datë 03.08.2022, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan është vendosur: *“1. Pranimin e kërkesës për marrjen e masës së përkohshme për sigurimin e padisë. Sigurimin e padisë në këtë mënyrë: Personi i tretë OSHEE sh.a, Dega Elbasan, të mos ndërpresë furnizimin me energji elektrike në objektin e kërkuarit P.D, deri në zgjidhjen përfundimtare të çështjes civile që pretendohet të ngrihet me objekt: “Detyrimin e OSHEE t’i sigurojë paditësit P.D lidhjen e rrjetit të shpërndarjes dhe mirëmbajtjes së energjisë elektrike. Shuarjen e detyrimit në shumën 3.425.701 lekë në emër të paditësit P.D” konform neneve 673 e vijues të Kodit Civil dhe ligjit 9902 datë 17.4.2008 “Për mbrojtjen e konsumatorëve”. Për shkaqe të tjera të lindura më pas, midis palëve, ky vendim nuk i shtrin efektet. 2. Kërkuari P.D, brenda 15 ditëve nga marrja dijani e këtij vendimi të arsyetuar, duhet të paraqesë në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Elbasan, kërkesë padinë, e parashtruar sa sipër, përndryshe në kuptim të nenit 211 të K.Pr.Civile, kjo masë për sigurimin e padisë konsiderohet se është shuar. 3. Urdhërohet ekzekutimi i menjëhershëm i këtij vendimi...”*

Ankuesit nuk i është rilidhur energjia elektrike, sipas vendimit të gjykatës për marrjen e masës së sigurimit të padisë. Sipas shkresës nr.366/1 prot datë 11.05.2023, të OSSH sh.a, Drejtoria Rajonale Elbasan, nëpërmjet të cilës i ka kthyer përgjigje ankuesit lidhur me kërkesën e paraqitur prej tij për lidhjen e energjisë elektrike, OSSH sh.a parashtron se, nuk mund të bëjë lidhjen e energjisë elektrike të objektit në emër të ankuesit, pasi pavarësisht nga debia e lënë nga shoqëria që kishte marrë objektin me qira, debi të cilën gjykata ka vendosur që të paguhet nga shoqëria, ankuesi ka akumuluar një debi të vetën pas datës 01.04.2016, e cila duhet të paguhet prej tij.

Sipas vërtetimit datë 05.02.2016, të lëshuar nga Komisioni Mjekësor i Përcaktimit të Verbërisë, pranë Shërimin Social Shtetëror, depozituar nga ankuesi, rezulton se, me vendimin nr.314, datë

05.02.2016, ankuesi është vlerësuar si person me aftësi të kufizuar dhe gëzon “Statusin e të verbërit”, grupi i parë, status të cilin e gëzon përgjithmonë.

Ankuesi ka paraqitur pranë Komisionerit, ankesën 81 regj., datë 22.05.2023 kundër OSSH sh.a Elbasan, duke kërkuar zgjidhje për zbatimin e vendimit të gjykatës që ka urdhëruar lidhjen e energjisë elektrike. Referuar formularit të ankesës, ankuesi ka identifikuar se shkak për të cilin pretendohet diskriminimi është aftësia e kufizuar, pasi ai është person që gëzon statusin e të verbërit, grupi i parë.

Nga shqyrtimi paraprak i ankesës dhe bazuar në nenin 33, pika 4, germa “b” të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, ku parashikohet se: “4. Ankesa nuk pranohet nëse:b) është e papajtueshme me dispozitat e këtij ligji;”, Komisioneri vlerëson se ankesa nuk duhet të pranohet pasi është e papajtueshme me dispozitat e këtij ligji, bazuar në arsyetimin vijues:

Parimi i barazisë para ligjit dhe i mosdiskriminimit, sanksionohet nga Kushtetuta në nenin 18, si një parim i përgjithshëm që përshkon të gjitha të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, prandaj ai duhet të gjejë shprehjen e tij në të gjithë legjislacionin shqiptar si dhe të zbatohet nga të gjithë, si nga institucionet edhe nga individët. Gjykata Kushtetuese në disa vendime të saj ka interpretuar nenin 18 të Kushtetutës, si dhe ka theksuar se parimi i barazisë synon që të gjithë të jenë të barabartë në ligj dhe përpara ligjit, jo vetëm në të drejtat themelore të parashikuara në Kushtetutë por edhe në të drejtat e parashikuara nga ligjet e tjera në fuqi. Gjykata është shprehur se : “Barazia në ligj dhe para ligjit nuk do të thotë që të ketë zgjidhje të njëjlojta për individë ose kategori personash që janë në kushte objektivisht të ndryshme. Barazia përpara ligjit dhe në ligj presupozon barazinë e individëve që janë në kushte të barabarta”, si dhe “ Vetëm në raste përjashtimore dhe për shkaqe të arsyeshme dhe objektive mund të përliqet trajtimi i ndryshëm i kategorive të caktuara që përfitojnë nga kjo e drejtë” (shih vendimet nr.39, datë 16.10.2007, nr. 4 datë 12.02.2010, nr. 34, datë 20.12.2015, të Gjykatës Kushtetuese)

Neni 14 i Konventës Evropiane për Drejtat e Njeriut (KEDNJ), ndalon diskriminimin në gëzimin e të drejtave dhe lirive të përcaktuara në të, ndërkohë që Protokolli 12-të i KEDNJ-së, i cili është ratifikuar nga Shqipëria, ndalon diskriminimin në lidhje me “gëzimin e çdo të drejte të parashtruar nga ligji” dhe kështu ofron mbrojtje më të madhe se sa neni 14, i cili lidhet vetëm me të drejtat e garantuara nga KEDNJ-ja. Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ), në mënyrë të vazhdueshme ka interpretuar se “diskriminimi” do të thotë që të trajtosh ndryshe pa një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm, persona të cilët ndodhen në situata të ngjashme dhe diferenca në trajtim, nuk bazohet në ndonjë justifikim objektiv dhe të arsyeshëm, domethënë, se trajtimi i diferencuar nuk ndjek një qëllim legjitim dhe nuk ekziston një marrëdhënie e arsyeshme të proporcionalitetit ndërmjet mjeteve të përdorura dhe qëllimit që synohet të realizohet. Sipas GJEDNJ, e drejta për të mos u diskriminuar e garantuar nga KEDNJ, gjithashtu çënohet kur pa një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm shtetet dështojnë që të trajtojnë ndryshe personat situata e të cilëve objektivisht e ndryshme.

Ligji Nr. 10 221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, i ndryshuar, rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me një listë jo shteruese shkaqesh, duke parashikuar në mënyrë të drejtëpërdrejtë mbrojtjen nga diskriminimi për shkakun e aftësisë së kufizuar, të pretenduar nga ankuesi, duke sanksionuar në nenin 1, të tij se: “Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër.”

Bazuar në nenin 3, pika 1, të Ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, diskriminimi përcaktohet si : “çdo dallim, përjashtim, kufizim apo preferencë, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim apo pasojë pengesën apo bërjen e pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët, të të drejtave e lirive themelore të njohura me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, me aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe me ligjet në fuqi.”

Sipas ligjit, diskriminimi mund të shfaqet në disa forma, ndër të cilat, në formën e “Diskriminimit i drejtëpërdrejtë”, e cila është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një person ose grup personash trajtohen në mënyrë më pak të favorshme sesa një person tjetër, ose një grup tjetër personash në një situatë të njëjtë a të ngjashme, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji (neni 3/2) ose në formën e “Diskriminimit të tërthortë” e cila është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një dispozitë, kriter ose praktikë, e paanshme në dukje, do ta vinte një person ose grup personash në kushte më pak të favorshme për shkaqet e parashtruara në nenin 1 të këtij ligji në raport me një tjetër person ose grup personash, kur ajo dispozitë, kriter a praktikë nuk justifikohet objektivisht nga një synim i ligjshëm, ose kur mjetet e arritjes së këtij synimi ose nuk janë të përshtatshme, ose nuk janë të domosdoshme dhe në përpjesëtim të drejtë me gjendjen që e ka shkaktuar atë (neni 3/7). Ndërkohë, sipas nenit 6, të ligjit, trajtimi i ndryshëm është i përligjur dhe ndalimi i diskriminimit i përshkruar nga ky ligj nuk zbatohet në raste kur ka një qëllim objektivisht të justifikueshëm dhe të përligjur në bazë të Kushtetutës, të marrëveshjeve apo akteve ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë dhe legjislacioni në fuqi.

Në thelb të diskriminimit, është trajtimi i diferencuar dhe më pak i favorshëm, i shfaqur qoftë në formën e dallimit, kufizimit, përjashtimit ose preferencës dhe që ka për bazë një nga shkaqet e mbrojtura nga ligji. Pra, jo çdo diferencë në trajtim apo trajtim më pak i favorshëm gëzon mbrojtje nga ligji. Mbrojtja nga diskriminimi sipas ligjit garantohet vetëm për ato diferenca në trajtim apo trajtime më pak të favorshme që kanë për bazë një nga shkaqet e mbrojtura. Në mungesë të një shkakut të mbrojtur, jo çdo diferencë në trajtim apo trajtim i pafavorshëm

konsiderohet diskriminim sipas ligjit. Gjithashtu, jo çdo diferencë në trajtim është diskriminim, por vetëm ato që nuk kanë një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm. Pra, nëse për diferencën në trajtim konstatohet se ka një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm, atëherë trajtimi ndryshe është i përligjur dhe nuk është i ndaluar nga ligji.

Duke mbajtur në konsideratë standardet dhe parashikimet e mësipërme ligjore, Komisioneri vlerëson se, ankuesi nuk ka ngritur pretendime për diferencë në trajtim ose për dështimin nga ana e OSSH sh.a Elbasan, për të trajtuar ndryshe rastin e tij, për shkak të aftësisë së kufizuar, të pretenduara si shkak diskriminues nga ankuesi.

Si rregull, në lidhje me shkakun e pretenduar të diskriminimit, pala ankuese duhet të provojë në radhë të parë se, shkakun e pretenduar është një shkak që gëzon mbrojtje sipas ligjit, dhe në radhë të dytë duhet të provojë ekzistencën e tij. E njëjta qasje gjen zbatim edhe kur pretendohet se diskriminimi ka ndodhur për më shumë se një shkak. Megjithatë, vetëm identifikimi i një ose më shumë shkaqeve, të cilat mbrohen në mënyrë të shprehur nga ligji, nuk është e mjaftueshme për të ngritur një pretendim për diskriminim. Personi i cili pretendon se është diskriminuar për një ose më shumë se një, nga shkaqet e mbrojtura, duhet të parashtrijë fakte nga të cilat mund të prezumohet se ka një diferencë në trajtim dhe se kjo diferencë në trajtim pretendohet se ka si bazë shkakun ose shkaqet e mbrojtur/a.

Bazuar në përkufizimin që ligji i bën diskriminimit, jo çdo sjellje e kundërshtuar për paligjshmëri, është një sjellje diskriminuese. Një sjellje diskriminuese në çdo rast është një sjellje e paligjshme, por jo çdo sjellje e paligjshme konsiderohet diskriminuese. Ankuesi nuk parashtron fakte apo rrethana nga të cilat të mund të prezumohet se sjellja e OSSH sh.a Elbasan, bazohet apo ka si shkak, aftësinë e kufizuar, të cilën ankuesi e ka pretenduar si shkak diskriminues. Ankuesi ka parashtruar problematikën në lidhje me faktin se ka një vendim gjyqësor që ka urdhëruar lidhjen e energjisë dhe ka identifikuar në formularin e ankesës aftësinë e kufizuar, si shkakun e pretenduar të diskriminimit, por nuk ofron asnjë shpjegim se si faktet për diskriminimin e pretenduar prej tij kanë lidhje/ndërveprojnë me shkakun e aftësisë së kufizuar.

Në thelb pala ankuese ka ngritur pretendime për moszbatimin e vendimit të gjykatës për marrjen e masës së sigurimit të padisë që ka urdhëruar lidhjen e energjisë elektrike në objektin në pronësi të ankuesit. Vendimet për sigurimin e padisë përbëjnë titull ekzekutiv dhe ekzekutohen në mënyrë të detyrueshme nëpërmjet shërbimit përbarimor gjyqësor shtetëror ose privat, me anë të përbaruesit gjyqësor, në bazë të kërkesës së kreditorit. Ankuesi parashtron në ankesë se i është drejtuar të gjitha instancave dhe nuk ka gjetur zgjidhje, por nuk jep informacion në lidhje me procedurat përbarimore që ai ka ndërmarrë.

Në këto kushte, Komisioneri vlerëson se, nuk hyn në kompetencën e këtij institucioni, shqyrtimi i pretendimeve që ankuesi ka ngritur kundër OSSH sh.a Elbasan, për sa kohë që ato nuk mund të konsiderohen pretendime për diskriminim, sipas parashikimeve të ligjit nr.10221, datë 04.02.2010 "*Për Mbrojtjen nga Diskriminimi*", të ndryshuar.

Në përfundim të shqyrtimit paraprak të ankesës, bazuar në nenin 33, pika 4, gërma “b”, të ligjit nr.10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri arrin në përfundimin se, ankesa e paraqitur nga ankuesi P.D kundër OSSH sh.a Elbasan, nuk mund të pranohet, pasi është e papajtueshme me dispozitat e ligjit dhe për rrjedhojë nuk mund t'i nënshtrohet procedurave të mëtejshme të parashikuara në ligj për shqyrtimin e saj.

PËR KËTO ARSYE :

Bazuar në nenin 32/1/a , nenin 33, pika 4, gërma “b” të ligjit nr.10 221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

V E N D O S I :

1. Mospranimin e ankesës Nr. 81 regj., datë 22.05.2023, të paraqitur nga z. P.D kundër OSSH sh.a Elbasan.
2. Kundër këtij vendimi lejohet ankim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda 45 ditëve nga marrja dijani.

KOMISIONERI

Robert GAJDA

Shkaku: Aftësia e kufizuar
Fusha: Shërbime
Lloji i vendimit: Mospranim